

b. De radiaaldwarsader vormt met de radiaalader een stompen hoek ($\pm 120^\circ$). Vlagleden regelmatig, alleen het vijfde aan de onderzijde zeer flauwtjes uitgerand. Kop tusschen de sprieten zonder uitsteeksel. Het rood op het achterlijf is meestal tot het derde segment beperkt. Tarsen der voor- en middenpooten wit, achtertarsen bruinachtig. 5—7 mM.

40. *C. clavipes* L.

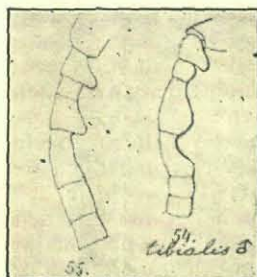

Fig. 198. Vlagleden van *C. Kiesenwetteri* ♂ en *C. tibialis* ♂.

2a. Meestal de vlagleden 6, 8 en 10 wit. Voor de uitranding der vlagleden zie fig. 198. Metatarsus der middenpooten in 't midden sterk verbreed (fig. 199). Achterschenen grootendeels bruin, aan de basis een gele ring. 6—7.5 mM.

41. *C. tibialis* F.

b. Geen vlagleden wit. Uitranding der vlagleden zie fig. 198. Metatarsus der middenpooten niet verbreed, de drie volgende leden verbreed en zwart-wit geteekend. Achterschenen zwart, aan de basis een gele ring. 4.5—6 mM.

42. *C. Kiesenwetteri* A. MORAW.

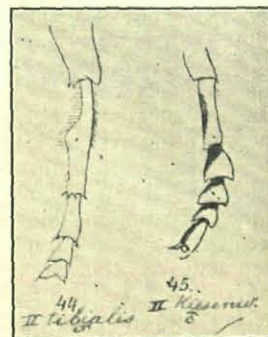

Fig. 199. Middenpoot van *C. tibialis* ♂ en *C. Kiesenwetteri* ♂.

1a. De radiaaldwarsader vormt met de radiaalader een bijna rechten hoek. Pygidiaalveld glimmend, aan de zijden scherp gerand 2

b. De radiaaldwarsader vormt met de radiaalader een stompen hoek ($\pm 120^\circ$). Pygidiaalveld mat, alleen achteraan en slechts zwak gerand. Kaken geheel wit, alleen de uiterste top bruinachtig. Tarsen der voor- en middenpooten wit, achtertarsen bruinzwart. Achterschenen zwart met breeden witten ring aan de basis. 6—8 mM.

40. *C. clavipes* L.

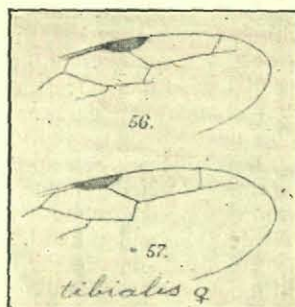

Fig. 200. Radiaalcel van *C. clavipes* en *C. tibialis*.

2a. De clypeus eindigt in het midden spits. Het prosternum eindigt aan de zijden in een doornachtig uitsteeksel. Kaken geheel wit, alleen de uiterste top bruinachtig. Tarsen der voor- en middenpooten wit, achtertarsen bruinzwart. Achterschenen zwart met breeden witten ring aan de basis. 7—9 mM.

41. *C. tibialis* F.

b. Clypeus aan 't eind in 't midden recht afgesneden. Het prosternum eindigt aan de zijden niet in een doornachtig uitsteeksel. Kaken geheel. Schouderbultjes zwart. Achterschenen tweekleurig: geel-zwart. 4—6 mM.

42. *C. Kiesenwetteri* A. MORAW.

(Wordt vervolgd).

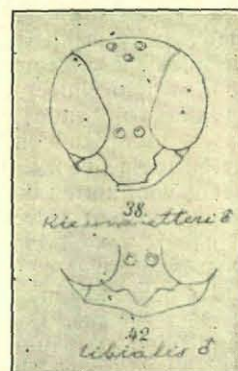

Fig. 201. Clypeus van *C. Kiesenwetteri* en *C. tibialis*.

B. E. BOUWMAN, Bilthoven.

INTERNATIONALE NATUURBESCHERMING.

HET denkbeeld is reeds oud; de organisatie vormt zich pas in dezen tijd, is eigenlijk in dit jaar eerst goed begonnen. In 1913 leek het ideaal op grootsche wijze verwezenlijkt te worden. De Zwitsersche regeering noodigde alle staten uit, om gedelegeerden naar Bern te zenden, die daar zouden trachten, een instelling te vormen tot „Protection mondiale de la nature”. Inderdaad heeft dat Congres plaats gehad,

het is goed geslaagd en onder leiding van Paul Sarasin zou men spoedig verder gaan werken. Toen is de oorlog gekomen en ook lange jaren na de oorlog kon van internationale samenwerking geen sprake zijn. In 1922 is te Parijs weer een klein aanloopje genomen, maar zonder de Duitschers of Oostenrijkers. De Zwitser Sarasin had daar evenwel nog gelegenheid, om zijn denkbeeld uiteen te zetten en er verscheen ook een dik boek met rapporten, maar leven zat er niet in. Wel kwam een organisatie tot stand voor internationale vogelbescherming en die bracht het tot een paar interessante congressen te Luxemburg en te Genève.

Maar zeer levendig bleef het besef, dat het werk van Sarasin moest worden voortgezet en wel in de eerste plaats voor de instandhouding van de groote zoogdieren: de walvissen, de olifanten, de anthropoïde apen, neushoorns, giraffen, nijlpaarden enz. enz.

De walvissen bewonen de vrije zee, behooren dus tot het gebied van geen enkele natie en kunnen door elke natie worden gejaagd. De ondernemende Noren hebben de techniek van de walvischjacht en walvischverwerking tot een hoogen graad van „efficiency” gebracht en zouden wel eens in staat kunnen zijn, om dien grooten zeemonsters den genadeslag toe te brengen. Het is duidelijk, dat alleen internationaal overleg hierin verbetering kan brengen, een maatregel nog wat ruimer opgevat, dan die indertijd door Japan, Rusland, Amerika en de Vereenigde Staten getroffen is ten behoeve van de zeeleeuwen van de Pribiloff eilanden.

Met het land is het anders gesteld, dat is ondergebracht bij verschillende naties. Zelfs de Noordpool en de Zuidpool hebben hun vlaggen. Indien nu iedere natie zijn plicht vervulde aan de natuur, dan zou de zaak gezond zijn, maar daar mankeert veel aan. Het treurigste geval is wel dat van de Galapagos eilanden behorende aan de republiek Ecuador. Deze eilanden herberg(d)en een unieke dieren- en plantenwereld, waarvan de beteekenis het indrukwekkendste aan de wereld is geopenbaard door Charles Darwin in zijn onsterfelijk boek: *The Voyage of the Beagle*. Alleen daarom moesten die eilanden met hun Flora en Fauna ons heilig zijn. Maar zeeschuimers en plunders en onverantwoordelijke verzamelaars hebben er de reuzenschildpadden reeds uitgeroeid en andere soorten gedecimeerd. Het ligt voor de hand, dat deze vrijwel onbewoonde eilanden, nu ze niet voldoende bewaakt kunnen worden door Ecuador, onder de daadwerkelijke bescherming zouden moeten staan van de groote mogendheden aan den Stillen Oceaan. De beweging voor internationale natuurbescherming zoekt de middelen om daartoe te geraken.

Tot voor korten tijd was het ook zeer treurig gesteld in de koloniale gebieden en nog altijd mankeert er veel aan. We zouden hier kunnen uitweiden over de verwoestingen door blanke jagers en door inboorlingen aangericht in Afrika, over de vogeljacht in Nederlandsch Oost-Indië, over de razzia door „wetenschappelijke mannen” uit Noord-Amerika gehouden onder onze zoo merkwaardige waranen van het eiland Komodo, over den stuitenden handel in orang-oetans. Dat zulke dingen niet door de Overheid zijn verhinderd, dat ze zelfs konden gebeuren met toestemming en medewerking van de Overheid moet wel bevreemding wekken. Maar er is een heel nuchtere verklaring: de Overheid kan niet aan *alles* denken, niet van *alles* verstand hebben en het leerstuk van natuurbescherming wordt bij de opleiding van overheidspersonen nog niet in aanmerking genomen. Bovendien zijn de geleerden tot nu toe nog altijd te bescheiden geweest. Wie geen geleerde is, ziet dat duidelijk genoeg, ik tenminste heb mij er dikwijls over verwonderd, dat onze professoren en doktoren zoo weinig durven *vragen*, laat staan *eischen*. Dat geldt niet alleen voor onze geleerden, maar voor die van de heele wereld.

Toen is „men” tot het inzicht gekomen, „dat er toch iets gedaan moest worden”, en er hebben zich in verschillende landen comités gevormd voor internationale natuurbescherming. Ons land is daarbij niet achter gebleven. De voormannen van die Comité's hebben elkaar gevonden en verstaan en door hun samenwerking is alvast te Brussel een merkwaardige stichting tot stand gekomen: het „Bureau international de Consultation et de Corrélation pour la Protection internationale de la Nature” of op zijn Engelsch: International Informatory Office for the Protection of Nature, of voor ons: Internationaal bureau voor studie en voorlichting in zake Natuurbescherming. Het staat onder de belangelooze leiding van Dr. Derscheid, de man, die met Akeley in Centraal Afrika de onderzoekingen heeft gedaan: die geleid hebben tot de stichting van het Albert-reservaat, het rijk der

Gorilla's. In dat bureau worden alle gegevens verzameld en verstrekt omtrent de dieren, planten en landschappen, die bescherming behoeven. Het is een werk van grooten omvang. De aanzienlijke kosten voor het gebouw, de inrichting, het personeel worden gevonden door vrijwillige bijdragen uit de verschillende comités en hun vrienden. Ons Nederlandsch comité bleef ook daarbij niet achter en wie uwer soms mee wil doen, kan zijn bijdrage zenden aan het Secretariaat van het Nederlandsch comité voor Internationale Natuurbescherming, Heerengracht 540 te Amsterdam.

De zorgen van ons Nederlandsch comité betreffen in de eerste plaats ons Oost-Indië en West-Indië en wij mogen met groote voldoening ervan gewagen, dat de Overheid in Oost-Indië al dadelijk haar volle medewerking heeft verleend. De Waraan van Komodo en de roodharige Orang-oetan kunnen voortaan gerust zijn. Reeds eerder zijn veel natuurmonumenten van regeeringswege ingesteld, wij mogen verwachten dat hun aantal nog grooter, hun handhaving nog vollediger zal worden. Op voorstel van Jhr. Van Heurn is in studie genomen het stichten van een Olifanten-reservaat op Sumatra. In studie, want de natuurbescherming is een wetenschap en geen gemakkelijke.

Ons Indië is ook wetenschappelijk internationaal bekeken. Denk maar aan Junghuhn, Wallace, de Sarasins en zoo vele andere en zoo goed als we om Darwin de Galapagos eilanden behooren te behouden, zijn we aan de nagedachtenis van die groote mannen verplicht, om het onvergelijkelijke studiemateriaal dat Oost-Indië bevat en dat naar veler meening alles overtreft, wat er in de wereld voorvalt, in vollen rijkdom ongerept te bewaren.

En wat we hier van Oost-Indië zeggen, geldt in andere proportie voor ieder ander land. Ook voor het onze. De natuurbescherming is een internationale verplichting. Wij zijn niet alleen aan ons zelve, maar ook aan de geleerden en kunstenaars van de heele wereld en hun die dezen bevoorrechten het naast staan, verplicht, om de typische wereld van onze stranden en duinen, rivieren en plassen, heiden en heuvels te behouden. Het Krijt van Zuid-Limburg is beroemd bij de buitenlandsche geologen. De vreemdelingenboeken van de Texelsche hotels vermelden namen uit alle deelen van de wereld, Japan en Australië niet uitgezonderd, Naardermeer en Oisterwijksche vennen zijn eveneens wijd vermaard en als Rotterdam ooit op de Beer aan den Hoek van Holland zou willen bouwen of er op andere wijze de rust verstoorde, dan zouden er naast de protesten van talloze Nederlanders ook die van de buitenlandsche kenners en minnaars niet uitblijven.

Over vijftientwintig jaar zullen we al deze dingen nog beter begrijpen dan thans. Als het dan maar niet te laat is.

JAC. P. THUSSE.

VOGELLEED IN DEN WINTER.

DEZE winter met zijn onnoembaar leed heeft ook veel ellende en sterfte gebracht onder de watervogels; vooral de koeten en waterhoentjes hebben het hard te verantwoorden gehad. Toen de Maas tusschen Rotterdam en Kralingsche Veer op een enkel wak na toegevroren was, vlogen ze met tientallen angstig rond en zochten voedsel en dekking tusschen de aaneengevroren schotsen of tusschen de ruigten op het ondergesneeuwde land. Maar nergens vonden ze iets, zelfs zagen wij een koet op een Zondagmorgen loopen op de Oostzeedijk, waar hij gevangen werd onder de pet van een man, die hem gelukkig weer aan ons afstond, zoodat hij even later weer zijn vrijheid had in de Oude Plantage. Bijna iederen morgen ga ik vroeg naar de Oude Plantage om te genieten van het vogelleven; ik verzuimde dit ook op dien barren winterochtend niet en voerde dan tegelijkertijd de meeuwen en koeten in het poeltje bij „Bethesda”; maar het was soms treurig om aan te zien, hoe deze dieren bezet waren met ijskegels aan borst en buik en geheel of gedeeltelijk bevroren pootjes hadden, zoodat er bij waren die niet eens meer konden staan. Ja ik heb het wel gezien, dat als ik voerde, een gedeelte van de bende opvloog en geheel niet schuw, vlak bij mij kwam, maar dat er bij waren, die niet meer konden en bleven zitten. Zoo zat er eens een jonge kokmeeuw vastgevroren op het ijs, hij wilde nog wel, maar kon niet loskomen. Dan rukte hij aan het eene en dan weer aan het andere pootje. Dit kon ik niet aanzien, maar ik kon niet bij hem komen vanwege